

IRAKASKUNTZA-GIDA

2024/25

Ikastegia

231 - Psikologia Fakultatea

Zikl.

Zehaztugabea

Plana

GPSICO20 - Psikologiako Gradua (Aurreko plana)

Ikastaroa

1. maila

IRAKASGAIA

25052 - Ikaskuntza, Jokabidea eta Kognizioa

ECTS kredituak:

6

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

"Ikaskuntza, jokabidea eta kognizioa" irakasgaia Psikologiako Graduoko lehenengo mailan kokatuta dago, hain zuen ere, bigarren lau hilabetean. Oinarrizko psikologiako jakintza arloko derrigorrezko materia dugu. Irakasgaia ondo jarraitzeko beste prozesu kognitiboekin lotura zuzena duela argitu behar dugu, hala nola oroimena, arreta, pertzepzioa, emozioa, motibazioa, pentsamendua eta hizkuntza.

Irakasgaiaren helburua da ikasleak ikaskuntza modalitate ezberdinei buruzko ezagutzak eta trebetasunak bereganatzea. Edukiak jorratzean, batez ere oinarrizko ikuspegi batetik abiatuko gara, ikaskuntzaren azterketa esperimentaletik datozen demostrazioak eta teoriak aztertuz. Gainera, ikuspegi konparatua hartuko dugu, giza ikaskuntza aztertuko dugu beste animalia espezie eta sistema artifizialeko ikaskuntzarekin erlazionatuz. Ikuspegi orokor hori hurbilketa aplikatuago baten bidez osatuko da, zeinaren bidez, ikaslea gai izango den ikaskuntza mekanismoak eta efektuak identifikatzeko etorkizuneko psikologo gisa aurki ditzakeen egoeretan.

Irakasgai hau irakaskuntza-berrikuntzako proiektu baten parte da, eta honako izenburu hau du: "Psikologiako ikasleen jarrera zientifiko, sortzaile eta autonomia sustatzea, eklektizismoaren bidez irakaskuntza-metodologietan". Bere kodea IKD-i3 23-24 LORATU da, UPV-EHUko Berrikuntzaren, Gizarte konpromisoaren eta Kulturgintzaren arloko Errektoreordetzak bultzatua. Proiektu honen helburu nagusia gure irakaslan hobetzea da, hainbat metodologia kontuan hartuz eta kontrastatuz. Metodologia horien helburua da aztertzeko ea eklektizismo metodologikoa baliagarria den pentsamendu kritikoa sustatzeko, abstrakzio-gaitasuna hobetzeko eta ikasleen indukziozko analisirako gaitasuna hobetzeko.

Irakasgaiaren irakaskuntza-gida osoagoa eskuragarri egongo da e-Gela plataforman ("Ikaslearen gida").

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- 1-Ikaskuntza mota eta maila desberdinetan parte hartzen duten ingurumen baldintzak identifikatu, ezagutu eta bereiztea.
- 2-Ikaskuntza mota desberdinetan ondorioztatzen diren portaerak eta kasu bakoitzean inplikaturik dauden ikaskuntza edukiak, prozesuak eta mekanismo psikologikoak identifikatu, ezagutu eta bereiztea.
- 3- Ezagutzak eguneroko bizitzako egoera eta fenomenoetan aplikatzea, kasuak eta arazoak aztertuz eta txosten idatziak eginez.
- 4-Gizarte esparru desberdinetan lan egiten duten profesionalentzat eskuratutako ezagutzak duten garrantzia ulertu.

*Irakasgaia lehen aipatutako IKD-i3 proiektuaren esparruan garatzean, garrantzi berezia emango zaio zeharkako konpetentzia hauek sustatzeari (UPV-EHUko 2019ko katalogotik aterata):

- Autonomia eta autoerregulazioa (ikasleek ikasteko eta erabakiak hartzeko orduan prozesu kognitibo metakognitiboek buruz kontzientzia har dezaten eta prozesu horiek optimiza ditzaten sustatzea).
- Gizarte konpromisoa (mota desberdinetako erronken aurrean ikasleen ekintza enpatikoak eta arduratsuak sustatzea).
- Informazioaren kudeaketa eta herritartasun digitala (ikasleek informazio zientifikoa modu kritiko, fidagarri eta arduratsuan erabil dezaten saiatuz).
- Berrikuntza eta ekintzailtza (ikasleek beren gaitasun berritzailea eta sortzailea optimiza dezaten sustatuz).
- Pentsamendu kritikoa (analisi gaitasuna, zalantzan jartzeko gaitasuna eta iritzi arrazoituen balioaz jabetzeko gaitasuna bultzatuz.).

Zeharkako gaitasun horiek bilatzeak Garapen Jasangarriko Helburu (GJH, 2030 Agenda, ONU) hauek lortzera bideratzen du irakasgaia.

- O4, Kalitatezko hezkuntza.
- O5, Genero-berdintasuna.
- O8, Lan duina eta hazkunde ekonomikoa.
- O10, Desberdintasunen murrizketa.

Bestetik, honako gaitasunak garatzea (pentsamendu kritikorako, zalantzan jartzeko, sormen-berrikuntzarako eta abarretarako joera duenak) aukera handiagoz sustatuko ditu garapen jasangarria, giza eskubideak, genero-berdintasuna, bakearen eta indarkeriarik ezaren kultura sustatzea, eta abar. Gainera, gaitasun horiek ekintzailtza eta erronka ekonomiko eta sozialei eraginkortasunez aurre egitea sustatuko dute.

EDUKI TEORIKO-PRAKTIKOAK

I.-ATAL TEORIKOA. Gaitasunak: C1, C2

1. Ikaskuntza: Zer da ikaskuntza eta nola erlazionatzen da beste oinarrizko prozesu psikologikoekin?
2. Estimulu bakar bati buruz ikasten
3. Estimuluen arteko erlazioen ikaskuntza
4. Jokabidearen eta bere ondorioen arteko erlazioen ikaskuntza
5. Ikaskuntza soziala
6. Ikaskuntza eta portaera desgokitzalea

II.-ATAL PRAKTIKOA. Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

A) GELAKO PRAKTIKAK (GA). Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

15 saioetan zehar bi jarduera mota eginko dira:

Saio batzuetan, ikasleak gai teoriko bakoitzeko elementu nagusiak inductiboki eta aktiboki landuko ditu. Horretarako, kasuak eta arazoak konpontzeko jarduerak egingo dira, bakarka nahiz taldeka.

Gainerako saioen xedea ikasleek informazio zientifikoa erabiltzeko trebetasunak eskuratzea da. Informazio zientifiko garrantzitsua identifikatzeko eta laburtzeko hainbat jarduera egingo dira, eta entrenamendu horretatik abiatuta, poster-formatuko ikerketa-proiektu bat egin eta aurkeztuko da.

B) ORDENAGAILU PRAKTIKAK (OP). Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

Saio hauetan (ordubeteko lau saio eta bi orduko saio bat), klase teorikoetan eztabaidatutako fenomeno garrantzitsuenetako batzuen demostrazio aktiboak egingo dira. Esperimentu horiek ordenagailuan egingo dira.

Ikasleek, lehenik, subjektu esperimentalaren rola hartuko dute, eta, ondoren, ikertzailearen rola, lortutako jokabide-datuak bildu, aztertu eta interpretatzeko.

C) TAILERRAK (TA). Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

Saio hauetan, aurreko saioetan egindako lanetik sortutako proiektuak aurkeztu eta defendatuko dira poster-formatuan. Informazio zientifikoa zabaltzea eta eztabaidatzea sustatzen da, kongresu zientifiko baten antzeko talde-testuinguruan.

D) MINTEGIAK (M). Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

Saio hauetan, aldizkako autoebaluazioen emaitzetatik abiatuta (azterketaren antzeko formatua dutenak), irakasleak eta ikasleak galderak egingo eta ebatziko dituzte. Ikasgaiaren beste zeregin batzuetan izandako aurrerapenari buruzko atzeraelikadura ere eskainiko da; adibidez, poster-formatuan aurkeztu beharreko ikerketa-proiektuaren garapena.

METODOLOGIA

Ikasketa-plan berri baterako trantsizioa dela eta, irakasgaia iraungitze-aldian dago. Horrek esan nahi du:

Ez da irakaskuntza erregularrik eskainiko: ez da eskola presentzialik, mintegirik edo tailerrik egongo irakasgai honetarako.

Azken ebaluazioa: Ebaluazio jarduera bakarra azken proba izango da. Irakasgai hau gainditu behar duten ikasleak deialdi ofizialetan aurkeztu beharko dira azterketa horretara.

Ikasleei gomendatzen zaie irakasleekin harremanetan jartzea, informazio gehiago izan dezaten.

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	34	2	15		6		3		
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	51	3	22,5		9		4,5		

Legenda:

M: Magistrala	S: Mintegia	GA: Gelako p.
GL: Laborategiko p.	GO: Ordenagailuko p.	GCL: P. klinikoak
TA: Tailerra	TI: Tailer Ind.	GCA: Landa p.

EBALUAZIO-SISTEMAK

- Azken ebaluazioaren sistema

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

- Test motatako proba % 60
- Ejercicios prácticos, trabajos en equipo y/o individuales, y presentaciones orales. % 40

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Irakasgai hau iraungitzeko prozesuan murgilduta dagoenez, ebaluazioa azken proba bakar baten bidez egingo da. Proba horrek bi zati ditu:

- Eduki teorikoak aukera anitzeko galderen bidez ebaluatuko da. Galdera horietan lortutako puntuazioa irakasgaiko notaren %60ri dagokio.
- Eduki praktikoak proba gehigarri baten bidez ebaluatuko dira. Proba horrek notaren gainerako %40a osatuko du. Proba horretan, kasu praktikoei buruzko galderak, arazoen ebazpena edo esperimentuen diseinua sar daitezke.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Deialdi honetako ebaluazioa ohiko deialdian bezala egingo da.

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Irakasgaiaren ardura duten irakasleek zehaztutako apunteak eta oinarritzko bibliografia zientifikoa.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarritzko bibliografia

Bouton, M. E. (2007, 20013). Learning and behavior: a contemporary synthesis. Sunderland: Sinauer Associates, Inc.

Candido, A (2000). Introducción a la psicología del aprendizaje. Madrid: Biblioteca Nueva. 

Catania, A. C. (2013). Learning (5th Edition). Cornwall-on-Hudson, NY: Sloan.

Domjan, M., & Delamater, A. R. (2023). The essentials of conditioning and learning (5th ed.). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000363-000>

Domjan, M. (2011). Principios de aprendizaje y conducta (Sexta edición). México: Cengage.

Domjan, M. (2010). Principios de aprendizaje y conducta (Quinta edición). España: Ediciones Paraninfo.

Domjan, M. eta BURKHARD, B. (1994). Ikaskuntza eta Jokabide Mekanismoak. EHUKo argitalpen etxea. Bilbo.

Dickinson, A. (1984). Teorías actuales del aprendizaje animal. Madrid: Debate. 

Maldonado, A. (2015). Aprendizaje y pensamiento humano. Granada: Editorial de la Universidad de Granada. 

Malott, R. W. y Kohler, K. T. (2023). Principios de conducta (octava edición). ABA España.

Omrod, J. E. (2005). Aprendizaje humano (cuarta edición). Madrid: Pearson Prentice Hall.

Pellón, R. Miguéns, M., Orgaz, C., Ortega, N, y Pérez, V. (2014). Psicología del Aprendizaje. Madrid: UNED.

Pineño, O., Vadillo, M.A. Y Matute, H. (2007) (Eds.). Psicología del aprendizaje. Badajoz: Abecedario.

Rasmussen, E. B., Casey, J. C., Pierce, W. D. & Cheney, C. D. (2023). Behavior analysis and learning: A biobehavioral approach (7th edition). New York: Routledge.

Vila J., Nieto, J. Y Rosas, J.M. (Eds.) (2003). Investigación contemporánea en aprendizaje asociativo. Jaén: del lunar.

Gehiago sakontzeko bibliografia

Aguado Aguilar, L. (Ed.) (1989). Cognición comparada. Madrid: Debate.

Bandura, A. y Walters, L. (1978). Aprendizaje social y desarrollo de la personalidad. Madrid: Alianza Universitaria.

Boakes, R.A. (1989). Historia de la psicología animal. De Darwin al conductismo. Madrid: Alianza Universitaria.

Hilgard, E.R. y Bower, G.H. (1975). Teorías del aprendizaje. México: Trillas.

Honig, W.K. (Ed.) (1975). Conducta operante. México: Trillas.

Hull, C.L. (1986) Principios de conducta. Madrid: Debate.

Hulse, S.H., Egeth, H. y Deese, J. (1982). Principios de aprendizaje. México: McGraw-Hill.

Kimble, C.A. (1969). Hilgard y Marquis, condicionamiento y aprendizaje. México: Trillas.

Leahey, T. H. y Harris, R. J. (1998). Aprendizaje y Cognición. Madrid: Prentice-Hall.

Pavlov, I.P. (1972). Reflejos condicionados e inhibiciones. Barcelona: Ediciones Península.

Pavlov, I.P. (1973). Actividad nerviosa superior. Obras escogidas. Barcelona: Fontanella.

Pelechano, V. (1980). Modelos básicos de aprendizaje. Valencia: Alfaplıs.

Pellón, r. y Huidobro, A. (2004) (Coords.). Inteligencia y aprendizaje. Barcelona: Ariel.

Puente Ferreras, A. (2005). Cognición y aprendizaje. Pirámide.

Ribes Iñesta, E. (2002) (Ed.). Psicología del Aprendizaje. México: Manual Moderno.

Rosas Santos, J.M. (1998). Aprende condicionando. Jaén: del Lunar.

Rosas, J.M., García-Fernández, E. y Sánchez, F. (2005). Fundamentos del aprendizaje humano. Jaén: Del Lunar.

Schoenfeld, W.N. (1979). Teorías de los programas de reforzamiento. México: Trillas.
Skinner, B.F. (1974). Ciencia y conducta humana. Barcelona: Fontanella.
Skinner, B.F. (1976). La conducta de los organismos. Barcelona: Fontanella.

Aldizkariak

Annual Review of Psychology
Behavioral and Brain Sciences.
Behavior Research Methods
Behavioural Processes.
Comparative Cognition and Behavior Reviews.
Learning & Behaviour.
Learning and Individual Differences
Learnind and Memory
Learning and Motivation.
Journal of Experimental Psychology: General
Journal of Experimental Psychology: Animal Learning and Cognition.
International Journal of Comparative Psychologyopen access
Psychological Review.
Psychological Bulletin.
Psychonomic Bulletin and Review
Psicológica. Revista de Metodología y Psicología Experimental
Quarterly Journal of Experimental Psychology
Trends in Cognitive Sciences

En Euskera:
Elhuyar
Uztaro

Interneteko helbide interesgarriak

Sociedades científicas españolas relacionadas

Sociedad Española de Psicología Comparada (SEPC)
<https://www.sepc.org.es/>

Sociedad Española de Psicología Experimental (SEPEX)
<http://www.sepex.net>

Videos de Youtube

<https://www.youtube.com/@learningandbehaviorkeyconc126/featured>

<https://www.youtube.com/@societyforthequantitativea3891>

<https://www.youtube.com/playlist?list=PL6nYuhozr93K-Q9gV1k6Gin3gyJ24gcec>

OHARRAK